

Svarīgākais ir palīdzēt cilvēkiem

jams panākt kādas izmaiņas.

I.B.: -Sāpīgie jautājumi ir par medicīnu, aprūpi, invalīdu nodarbinātību. Bet lai cik mēs runātu, bieži ir sajūta, ka rezultāta nav. Tāpat vēl ir daudz ieceru nākotnei, bet atduramies pret izpratnes trūkumu un finansējumu. Invalīdu darbs netiek pienācīgi novērtēts. Iespēju ir daudz, bet vajadzīga politiskā griba. Prieks, ka pašvaldība, sociālais dienests mūs atbalsta – gan projektos saņemam finansējumu, gan ar dotācijām iespēju robežās atbalsta. Pedējos gados visus biedrības komunālos maksājumus palīdz apmaksāt Cēsu novada pašvaldības aģentūra “Sociālais dienests”, kaut gan būtībā tas nebūtu dienesta pienākums, bet gan valsts.

I.Z.: -Jā, atkarībā no biedru skaita piešķir dotācijas kancelejas piederumiem, transportam, sakariem.

I.B.: -Slikti, ka valsts projekts nepieciešams līdzfinansējums, tas ne vienmēr iespējams. Svarīgi, lai biedrības tiktu atbalstītas valsts līmenī, kā tas ir tepat kaimiņvalstīs. Lietuvā un Igaunijā invalīdu biedrību pastāvēšanu nodrošina valsts finansējums. Arī mēs daudz neprasām – minimālo algu priekšdēdājam un grāmatvedim, kā arī administratīvo izdevumu segšanu, tas ļautu veltīt laiku tiešajam darbam biedrībā. Lietuvā ir rūpnīca, kurā darbojas invalīdi, taisa ratiņkrēslus, ir nodarbināti. Par finansējumu runājam gadu no gada, tikai nesen panācām, ka vismaz fizioterapeitiem, daļai nodarbību vadītāju maksā par nodarbību vadīšanu, citādi viss notiek sabiedriskā kārtā.

M.J.: -Sociālā dienesta atbalsts ir jūtams. Mums ir telpas Rīgas ielā, kur atrodas vairākas sabiedriskās organizācijas. Tur tiek veikti uzlabojumi, lai uz otro stāvu tiktu cilvēki ar kustību traucējumiem.

Tā kā mums ir pietiekami liels biedru skaits, tad projektiem nepieciešamo līdzfinansējumu varam iegūt no saņemtajām biedru naudām. Kaulu, locītavu un saistaudu slimnieku biedrības Cēsu nodaļā ir ap 200 dalībnieku. Mūsu biedriem ir ļoti būtiski izkustēties, viņi labprāt izmanto iespēju iet pie fizioterapeita uz vingrošanām, apmeklēt nūjošanas nodarbības, peldbaseinu. Biedri labprāt brauc ekskursijās.

Galina Bezdeņņiņa: -Mēs

pievienojamies ekskursijās, jo no mūsu 19 biedriem 12 ir guļoši. Šogad ziemā visi atteicās no iespējas braukt ekskursijā, jo veselības stāvoklis pasliktinās.

Izprast slimību un sniegt atbalstu

G.B.: -Multiplās sklerozes asociācijai ir 25 gadu jubileja. Biedrība tika izveidota, lai būtu lielāka izpratne par šo slimību, sākotnēji to varēja diagnosticēt tikai vienā slimnīcā Latvijā. Kādreiz biedrībā bija 55 cilvēki, tagad mazāk, daļa aizbraukuši, daļa ziemā nomiruši. Strādājam elastīgi, varu strādāt gan mājās, gan bibliotēkā. Apmeklējam konferences, lai uzzinātu aktuālāko informāciju. Ziemā pēdējā konferencē skaidroja, ka zāles, pie kurām šobrīd tiek strādāts, derēs slimniekiem, kuriem ir ap gadiem 30, turklāt oficiāli reģistrētu zāļu joprojām nav. Mums jaunākā slimniece ir 14 gadīga meitene, daudzi slimnieki nestaigā, viņiem ir ļoti svarīgi, ka ar viņiem parunājas, apciemo. Pie mums viesojas kolēģi no Vācijas – mācītājs, psihologs, meitenes, kas dziedāja, – braucām pie visiem ciemos, iepriecinām. Ziemā mūsu slimnieki bieži ir vientuļi un arī nabadzīgi. Viena no mūsu organizācijas aizbrauca uz Lielbritāniju, viņa atzīst, ka tur pret šādiem slimniekiem izturas daudz labāk. Te radnieki, uzzinot par slimību, bieži novēršas, tāpēc daļa slimību vēlas slēpt, lūdz, lai nesaka pat vīram. Ir arī cilvēki, kuriem slimību pašiem grūti pieņemt.

I.Z.: -Radnieki bieži negrib sevi apgrūtināt, zina, ka cilvēks nonāks ratiņkrēslā vai būs guļošs un būs jākopj. Viegāk ir aiziet vai izdarīt pašu nepieciešamāko, nesniedzot emocionālo atbalstu. Mūsu biedrības palīdz cilvēkam nebūt vientuļam, justies labāk, kā arī palīdz saprast, gan kā nokārtot invaliditāti un saņemt finansiālu atbalstu, gan fizioterapeita, ergoterapeita konsultācijas.

Finansējumu iegūstam, piesaistot dažādām programmām, jo šādām mazām biedrībām ziedotā-

ju nav. Viņiem mēs neesam interesanti, jo nevaram būtu reklāmas nesēji. Saprotot, ka man padodas sagatavot projektu pieteikumus, aktīvi to daru, piesaistu līdzekļus. Tā varējām vairākiem cilvēkiem iegādāties velotrenažierus, ar kuriem var vingrināt rokas un kājas. Strādāju pie biedrības statusa paplašināšanas, lai varam palīdzēt cilvēkiem plašākā reģionā, Vidzemē. Tad varam vērsties pie labdarības organizācijas ziedot.lv ar lielāku projektu. Šogad turpinām darbu par ziedot.lv piešķirtajiem līdzekļiem iegādāto ergonomisko priekšmetu popularizēšanā cilvēkiem, kam ir sāpīgas locītavas, funkciju traucējumi. Kad situācija atļaus – visdrīzāk augustā – rīkosim lekcijas, kur cilvēki ar locītavu problēmām varēs apskatīt, izmēģināt, kādi pielāgoti priekšmeti viņiem var atvieglot piepūli, sāpes. Būs arī lekcija guļošo slimnieku kopējiem. Ņemot vērā situāciju, uz lekcijām iepriekš būs jāpiesakās pa telefonu 22423330, lai zinātu cilvēku skaitu. Biedrības “MSs Cēsis” šī gada projekta ietvaros lekcijas un ergoterapeita konsultācijas dažiem slimniekiem apmaksā pašvaldības aģentūra “Sociālais dienests”. Bet vajadzētu ļoti daudziem – arī psihologa konsultācijas. Plānojam arī ekskursiju, kas būs piemērota cilvēkiem ar pārvietošanās grūtībām, uz Barkavu pie Rīvaru Toča – nātru un koku vilnas jaunatklājēja, kurš zina, kā dabas dziedniecība var palīdzēt cilvēkam. Mēs šīs prasmes varam lietot papildus mūsu mediķu un fizioterapeitu ieteikumiem.

G.B.: -Atbalsts cilvēkiem īpaši nepieciešams reģionos, jo tur nav tādu speciālistu, kādi šiem slimniekiem ir nepieciešami. Bieži šie cilvēki netiek pie ārsta, jo paši nevar staigāt un nav, kas aizved.

I.Z.: -Mums ir brīnišķīga sadarbība ar Gaļinu, jo abas biedrības rūpējas par multiplās sklerozes slimniekiem. Biedrība “MSs” Cēsis līdzekļus piesaista ar projektu palīdzību, varam iegādāties nepieciešamo aprīkojumu. Ir labi, ka sociālā dienesta rīkotajos svētku pasākumos iepazīstamies, varam viens otram palīdzēt, no tā iegūst mūsu biedri. Jo svarīgākais ir palīdzēt cilvēkiem. □

Cēsis darbojas vairākas biedrības, kas apvieno cilvēkus, kuriem nepieciešamas īpašas rūpes par veselību. “Druva” aicināja šo organizāciju vadītājus uz sarunu par šobrīd aktuālāko, par savstarpējo sadarbību un iespējām saņemt finansējumu. Cēsu invalīdu biedrība, kuru vada **INDULIS BALODIS**, šogad atzīmē 30 gadu pastāvēšanu, aktīvi darbojas arī Multiplās sklerozes slimnieku biedrība “MSs Cēsis”, vadītāja **INGRĪDA ZAKABLUKA**, Latvijas Multiplās sklerozes asociācija (LMSA), Cēsu nodaļas vadītāja **GAĻINA BEZDEŅŅIŅA**, un Latvijas kaulu, locītavu un saistaudu slimnieku biedrība (LKLSSB), Cēsu nodaļas vadītājs **MĀRIS JĀKOBSONS**.

Indulis Balodis: -Cēsu invalīdu biedrība ir sabiedriska organizācija, kurā apvienojušies pilsetā un bijušajā Cēsu rajonā dzīvojošie invalīdi un citas personas. Biedrībā strādāju kopš 1996. gada, 1998. gadā šī bija vislielākā invalīdu biedrība Latvijā – ar 900 biedriem. Atskatoties uz paveikto, īpaši varu uzsvērt uzņēmējdarbību – mums ir bijis savs pārtikas veikals, esam nodrošinājuši biedriem piemērotu darbu vairākās jomās. Tagad esam iekārtojuši trenāžieru zāli, kurā var darboties visu sabiedrisko organizāciju biedri un Cēsu iedzīvotāji, lielāka zāle ir otrajā stāvā, kurā darbojas vairākas vingrotāju grupas, deju kolektīvi, iznomājam palīglīdzekļus, mūsu telpās darbojas arī Sarkanā Krusta Veselības istaba. Panākti ievērojami uzlabojumi, lai mazinātu sociālo nevienlīdzību.

Pēc teritoriālās reformas 2009.gadā invalīdi nokļuva novadu sociālo dienestu pārziņā, līdz ar to biedru palika mazāk. Tagad esam ap 60, no kuriem aktīvi ir kādi 20.

Ingrīda Zakabluka: -Pagastos invalīdiem klājas grūtāk.

I.B.: -Jā, man bieži zvina no pagastiem, prasa palīdzību. Tad zvina sociālajiem dienestiem, prasu, kas notiek.

Māris Jākobsons: -Tagad atkal noris teritoriālā reforma.

I.B.: -Jā, redzēs, kā būs pēc tās. Reforma nav īsti pareiza, piemēram, Raunu un Drustus plāno pievienot Smiltenei. Mums ir biedri arī no šīm vietām, kā tagad būs?

Dažādas biedrības cilvēkiem ar veselības problēmām

I.B.: -Sākumā bija tikai dažas biedrības ar sociālu raksturu, bet

ar laiku radās arī pensionāru biedrība, Kaulu, locītavu un saistaudu slimnieku biedrība un citas organizācijas ar līdzīgiem mērķiem, bet katrai uzdevumi citādi. Īsti pareizi tas manā skatījumā nav, jo katrs velk to dekāti uz savu pusi.

I.Z.: -Pašvaldības aģentūra “Sociālais dienests” visas biedrības apvieno. Katra raksta projekts, sociālais dienests lemj, kuram cik naudiņas piešķirt.

I.B.: -Man šķiet, ka labāk būtu, ja mēs visi būtu apvienojušies, darbotos kopā.

M.J.: -Invalīdu biedrībai ir brīnišķīga vingrošanas zāle, kur nāk cilvēki no dažādām biedrībām. Tāpat mēdzam kopīgi braukt ekskursijās, piedalīties sporta spēlēs. Bet katrai biedrībai ir sava specifika, tāpēc ir saprotams, kāpēc ir dažādas biedrības.

Izpratnes trūkums un finansējums

I.B.: -Mēs nepārtraukti cīnāmies ar likumdošanu. Esmu daudz ko panācis, tai skaitā piemaksu pie pensijas 0,27 eiro par katru nostrādāto gadu, tomēr pensijām tik un tā būtu jābūt lielākām. Esam pat izstrādājuši formulu, pēc kādas aprēķināt pensijas, bet par to diskutējam gadu no gada. Nozīmīga ir ANO konvencijas parakstīšana, ko valdība ziemā nepilda, aizbildinoties ar finanšu trūkumu. Novērsām iedzīvotāju ienākuma nodokļa iekasēšanu no invalīdiem – pensionāriem. Panācu, ka visām nevalstiskajām organizācijām Latvijā ievieš vienkāršo grāmatvedību.

I.Z.: -Attiecībā uz pensijām – absurds, ka cilvēkiem, kuri ir invalīdi kopš dzimšanas vai bērnības, arī prasa darba stāžu!

I.B.: -Arī tas, jā. Gribētos, lai mums ir tāpat kā citās civilizētās valstīs.

M.J.: -Būtiski, ka ir šādi neatlaidīgi cilvēki kā Indulis, tad iespē-

sociālie uzņēmumi. Turklāt tieši pēdējās nedēļās dienestā pieteikušās jaunas biedrības, kas vēlētos darboties Cēsīs.

Katrai organizācijai ik gadu tiek piešķirts minimāls finansējums, lai būtu resursi piesaistīt citu finansējumu no dažādiem fondiem, jo NVO šobrīd ir diezgan lielas iespējas to darīt. Vēl no pašvaldības līdzekļiem tiek finansētas telpas – komunālie maksā-

jumi ēkām, kur biedrības darbojas- Rīgas ielā 7 un Invalīdu biedrībai Raunas ielā 6a. Tāpat katru gadu tiek sludināts projektu konkurss inovatīvu sociālo pakalpojumu izveidei uz šo NVO bāzes.

Redzam, ka ir cilvēki, kas reizē darbojas vairākās biedrībās, tomēr ne vienmēr šo organizāciju sadarbība ir tik laba, kā varētu būt. Katra biedrība varētu atrast savu vienu unikālo nišu, vairāk

koordinēt darbību, nedublējot vienas un tās pašas aktivitātes.

Redzu, ka ir organizācijas, kuras varētu apvienoties un finansējums nebūtu tik sadrumstalots. Arī lielās sporta biedrības nonākušas pie secinājuma, ka nepieciešams apvienoties, jo bieži vien vieni un tie paši biedri ir vairākās biedrībās, savukārt cilvēki ar tādu pašu sociālo statusu nav nevienā no šīm organizācijām. Tāpēc es

vēlētos, lai biedrības būtu atvērtākas.” □

Biedrību sadarbības iespējas

Cēsu novada pašvaldības aģentūras “Sociālais dienests” direktore **IVETA SIETIŅSONE** teic, ka dienesta pārraudzībā ir 17 nevalstiskās organizācijas (NVO).

I.Sietiņšone stāsta: “No šīm organizācijām ne visas ir aktīvas, savukārt dažas pāraugušas NVO statusu - kļuvušas jau gandrīz kā

Lappusi sagatavoja **IVETA ROZENTĀLE**

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds